

Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéinek Szakmai Programja

2022.

Tartalomjegyzék

I.	Intézményünk adatai	3.
II.	Intézményünk bemutatása	3.
III.	Bölcsődéink működésére vonatkozó rendelkezések	4.
IV.	Minőségpolitikánk	7.
V.	Bölcsődénk missziója	8.
VI.	A bölcsődei nevelés- gondozás célja	8.
VII.	A bölcsődei nevelés- gondozás alapelvei	8.
VIII.	A bölcsődei nevelés és gondozás feladatai	10.
IX.	A bölcsődei nevelés - gondozás főbb helyzetei	11.
X.	A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei	14.
XI.	A bölcsődei csoportok és a gyerekek egyéni fejlődésének nyomon követése, a változás, fejlődés és jelenlét dokumentálása	18.
XII.	A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	20.
XIII.	Családok támogatásának módszerei és lehetőségei	20.
XIV.	Bölcsődék kapcsolata más intézményekkel	22.
XV.	Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme	23.
XVI.	Bölcsődéink egyéni arculata	26.
XVII.	Érvényességi nyilatkozat	33.
XVIII.	Legitimációs záradék	35.
Melléklet		
1. számú melléklet - A bölcsődei Szakmai Programot meghatározó törvények, rendeletek és dokumentumok		37.
2. számú melléklet - Napirend		38.
3. számú melléklet - Megállapodás minta bölcsőde és a szülő között		39.

I. Intézményünk adatai

1.1. Fenntartó adatai:

Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás	
Címe:	5630 Békés, Petőfi utca 4.
Telefonszám:	06 66 411 680
Képviselője:	Deákné Domokos Julianna Elnök asszony

1.2. Intézményünk adatai:

Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde	
Címe:	5630 Békés, Baky utca 4.
Telefon/fax:	06 66 411 680
E-mail cím:	bekesiovodak@bekesvaros.hu
Honlapcím	ovodak.bekesvaros.hu
Intézmény OM-azonosítója:	028047
Típusa:	óvoda - bölcsőde
Intézmény fenntartója:	Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás
Az intézmény vezetője:	Béres Istvánné
Bölcsődei vezető:	Zseák Lászlóné
A Program megnevezése:	A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bölcsődei Szakmai Program

II. Intézményünk bemutatása

2.1. Helyzetképünk

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde bölcsődei intézményegységeként, Békésen két bölcsőde működik. A Földvár bölcsődében 96 gyermek, míg a Gólyafészek bölcsődében 48 gyermek ellátását tudjuk biztosítani. Mindkét intézményben mind a személyi, mind a tárgyi feltételek adottak a gyermekek napközbeni ellátásához.

Mindannyian a gyermekközpontú, szeretetteljes, családi bölcsődei légkör megteremtését hangsúlyozzuk, amelyben egyéni képességeik szerint neveljük-gondozzuk a gyermekeket. Célunk, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön a színvonalas bölcsődei nevelésben, ahol elsajátítják azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy sikeresen alkalmazkodjanak környezetük változásaihoz.

2.2. Intézményünk felépítése

Intézményegység:	Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Bölcsődei Intézményegység
Név:	Földvár Bölcsőde
Cím:	5630 Békés Fábián u. 25/2.
Telefonszám:	(66) 411-164
E-mail cím:	vezeto@foldvarbolcsi.hu
Alapító okirat száma:	24242.2/2015.(V.28.)

Működési engedély száma:	BEC/01/917-9/2014.
Férőhely száma:	96 fő

Név:	Gólyafészek Bölcsőde
Cím:	5630 Békés, Rákóczi u. 16.
Telefonszám:	(66) 411-219
E-mail cím:	golyafeszek@gmail.hu
Alapító okirat száma:	242.2/2015.(V.28.)
Működési engedély száma:	BE/34/1356-1/2015
Férőhely száma:	48 fő

Bölcsődéink, önálló szakmai és szervezeti egységeként működnek.

III. Bölcsődéink működésére vonatkozó rendelkezések

3.1. A városunk jellemzői:

Békés város, Magyarország Dél- Keleti sarkában a Kettős- Körös folyó partján található, több mint ezer éves település. Lakosainak száma jelenleg: 18 920 fő.

A XX. század elején Békés 30 ezret meghaladó lakosságával az ország legnagyobb faluja volt. 1973. április 15-én kapta vissza a városi címet. Az elmúlt évtizedekben valódi városi hangulatot nyert, de alapvetően megőrizte kisvárosi hangulatát, amely a valódi iparosodás elmaradásának köszönhető. Békés gazdaságát évszázadokig a mezőgazdaság alapozta meg. A rendszerváltást követően felszámolták a mezőgazdaságot. A nagy hagyománnyal rendelkező könnyűipar is fokozatosan leépült. A helyi vállalkozók tevékenység formái mellett őrzik a régi mesterségeket, de megjelent a biotermékek előállítása és kereskedelme is. A természeti erőforrások közül a termálvíz hasznosítása van napirenden, amely idegenforgalmi fejlesztést tesz lehetővé. Békéscsaba közelsége miatt az ingázók száma magas, ennek ellenére többen küzdenek megélhetési gondokkal és még mindig jelen van a munkanélküliség is, mely hátrányos helyzetet eredményez. Ezért a bölcsődéink olyan szolgáltatás nyújtására törekszenek, mely hozzájárul a családok életminőségének a javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek a növeléséhez.

3.2. A bölcsődéink működési területe:

Békés Város közigazgatási területe és Tarhos község közigazgatási területe.

3.3. Az ellátandó célcsoport jellemzői

Az ellátottak köre Békés Város közigazgatási területén és Tarhos község közigazgatási területén, lakcímkártyával igazolt, bejelentett állandó lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek. A jogszabály lehetővé teszi, hogy a bölcsőde működési engedélyében szereplő férőhelyszám 15%-ig. az ellátási területén kívülről érkező gyermekeket is elláthassunk, feltéve, hogy minden, az ellátási területéről érkező gyermek felvételi kérelme teljesíthető.

3.4. Ellátott célcsoport

20 hetes - 36 hónapos gyermekek.

Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási-nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8.§(2) bekezdése szerint a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő tárgy év április 15 napjáig benyújtott kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31 napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány nevében kijelölt szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető. A sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt a bölcsődei ellátásban, amelyben betölti a hatodik életévét.

3.5. Bölcsődéink nyitva tartása folyamatos

A bölcsődéink napi nyitva tartása: 6⁰⁰ - 18⁰⁰

Nyári takarítási szünet minden évben: június közepétől- augusztus közepéig, tárgyévi fenntartói jóváhagyással, négy hét.

A nyári takarítási szünet rendjéről a szülők minden év február 15 – ig. kapnak tájékoztatást. A bölcsődék nyári takarítási szünete alatt a nyitva tartó bölcsődében ügyeleti ellátás vehető igénybe.

A miniszter rendeletben a bölcsődék számára – a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében – nevelés-gondozás nélküli munkanapot határoz meg – „Bölcsődék napja”. 15/1998. NM rendelet módosítása kimondja, hogy a bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap, minden évben, nevelés-gondozás nélküli munkanap, melyről a szülők megfelelő időben tájékoztatást kapnak.

3.6. Bölcsődéink felvételi rendje

Bölcsődei ellátás keretében azon gyermekek ellátását biztosítjuk, akiknek szülei, nevelői, gondozói, munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt segítő programban, képzésben való részvételük vagy egyéb okok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsődei felvétel során előnyben részesítjük:

- ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és
- a védelembe vett gyermeket.

3.7. A bölcsődei jelentkezés, előjegyzés, felvétel

- A bölcsődébe gyermeke felvételét a szülő, az év során bármikor kérheti, illetve igénybe veheti a központilag szervezett előjegyzést.
- Az előjegyzés helyéről, idejéről a szükséges okmányok bemutatásáról a jogszabályok figyelembevételével az igazgató dönt.
- A bölcsődei felvétel iránti kérelmet a szülőnek vagy törvényes képviselőnek az intézmény igazgatójához kell benyújtania.
- Bölcsődei elhelyezést kezdeményezhet a szülő, gondviselő előzetes tájékoztatását követően: a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhivatal, orvos.

3.8. Döntés a gyermek bölcsődei felvételéről

- A férőhelyek mértékéig a gyermekek felvételéről az igazgató dönt, a bölcsőde szakmai vezetőjének meghallgatásával.
- A szülő a felvétel eredményéről írásban kap határozatot.
- A szülő, gondviselő számára kedvezőtlen döntés ellen, 8 napon belül fellebbezhet az intézmény igazgatójához eljuttatott és a bölcsőde fenntartójának címzett kérelemben.
- A gyermekek csoportba való beosztásáról a bölcsőde szakmai vezetője dönt.
- A felvételt nyert gyermekek szülei a számukra tartott értekezleten kapnak tájékoztatást a bölcsődei életéről és az igénybevétel további módjáról, majd a határozatban jelzett időpontban megkezdik gyermekük beszoktatását a bölcsődébe.

3.9. A bölcsődéinkben fizetendő étkezési térítési díjra vonatkozó rendelkezések

147. § (2) Bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére és a vele történő foglalkozásra (a továbbiakban együtt: gondozására), valamint a 151. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan. A Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás Békés város bölcsődéiben gondozási díjat nem vezetett be.

148. §(2) A bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátás esetében az intézményvezető a 151. § (4) bekezdés alapján megállapítja a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésre vonatkozó személyi térítési díjat, valamint emellett – a fenntartó döntésétől függően – a bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásra is megállapíthat személyi térítési díjat.

A fenntartó által meghatározott mindenkorai térítési díjat a bölcsődében havonként kell a szülőnek befizetnie. Ha a szülő a meghatározott időpontban nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, utólagosan a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde Gondnokságának pénztárában fizethet.

2015. évi LXIII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról*

1. §(1)A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 151. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után,

ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át,

ae) nevelésbe vették.

A bölcsődéinkben biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek napközbeni ellátását. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált csoportban való nevelése - gondozása önmagában is fejlesztő hatással bír.

A fejlesztést a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (továbbiakban: TKVSZRB) által kijelölt intézmény végzi.

IV. Minőségpolitikánk

- Békés város és Tarhos község lakosainak változó igényeihez igazodó, jó színvonalú napközbeni kisgyermekellátás biztosítása bölcsődei kereteken belül, az alapellátás nyújtásával és szükség szerint a szolgáltatások beindításával.
- A szakmai munkánkat oly módon kívánjuk javítani, hogy minden érdekcsoportot érintsenek: gyermekeket, szülőket, a bölcsődék valamennyi dolgozóját.
- Minőségpolitikánkban a gyermek személyiségének tiszteletben tartásán túl a gyermekek feltétel nélküli szeretete a meghatározó.
- Személyi és tárgyi feltételeinket lehetőségeinkhez mérten fejlesztjük, javítjuk, hiszen a minőségi munkavégzésnek ez elengedhetetlen feltétele.
- Célunk, hogy dolgozóink szervezett és irányított keretek között végezzék gondozási, nevelési tevékenységüket a módszertani irányelvek, a gyermekvédelmi törvény alkalmazásával.
- Fontos, hogy jó minőségű munkát végezzünk a gyermekek és szülők általános megelégedettségére.
- Fontosnak tartjuk a szakmai tudás gyarapítását, a rendszeres önképzést és továbbképzést, hogy minél magasabb szintű nevelést-gondozást tudjunk biztosítani.

- A szülőkkel való együttműködésre, harmonikus kapcsolatra törekszünk. Családi délutánokon, nyílt napokon betekintést engedünk a bölcsődéink életébe, hogy az itt folyó nevelő - gondozó munka ismertté váljon a szülők, családok, a lakosság számára.

V. Bölcsődéink missziója

Küldetésünk tekintjük, hogy a ránk bízott gyermekek számára fizikai, érzelmi biztonságot teremtsünk, inger gazdag környezet kialakításával segítsük őket a világ megismerésében, önállóságuk kialakulásában. Fontosnak érezzük, hogy örömteli, játékos éveket biztosítsunk, amelyben a kisgyermek észrevétlenül tanulnak, fejlődnek. A bölcsődei nevelésben nagyon fontosnak tartjuk a személyre szóló bánásmódot, mely a gyermekek egyéni sajátosságához és igényeihez igazodó nevelést és gondozást jelent. Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből az őket körül ölelő világra nyitott, érdeklődő, fogékony, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak. Ezen tulajdonságok megszerzése közben sajátítsák el a társadalmi együttélés alapvető szabályait, mely a későbbiekben segíti a társadalomba való beilleszkedésüket. Az élet első éveiben ezt csak az egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztéssel lehet elérni.

Intézményeinkben a törvényi előírások és a helyi igények szerinti színvonalas szakmai szolgáltatás biztosítására törekszünk.

Hangsúlyozottan figyelünk a szülőkkel való bizalmon alapuló, segítő partneri kapcsolat kialakítására.

VI. Bölcsődei nevelés - gondozás célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára, napközbeni ellátás keretében, a gyermekek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével segítjük a családi nevelést. Feltétel nélkül szeretetjük és elfogadjuk a gyermekeket, nemzetiségi/etnikai hovatartozásukat tiszteletben tartjuk, identitásuk erősítésével, kompetenciájuk figyelembevételével. Tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával segítsük elő harmonikus fejlődésüket. A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében, a hátrányok és következményeik enyhítésére törekszünk. Ennek érdekében együttműködünk más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel.

VII. Bölcsődei nevelés – gondozás alapelvei

7.1. A család rendszerszemléletű megközelítése

A bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmódot alkalmazzunk, amely nem csak a kisgyermek, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermekek visszatükrözik, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakembereink hozzájárulhatnak a családok életminőségének javításához.

7.2. A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsőde, funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének

alkalmazására. A kisgyermeknevelők feladata, hogy az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradásokat, megtorpanásokat felismerjék és jelezzék.

7.3. A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődében dolgozó szakemberek a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében biztosítjuk a szülők számára hogy, különböző módokon és tevékenyen bekapcsolódjanak a bölcsődéink életébe.

7.4. A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Védtelensége és kiszolgáltatottsága miatt azon kell lennünk, hogy emberi és szabadságjogai ne sérüljenek.

A bölcsődéinkben a nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul, az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet fordítunk az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

7.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben meghatározó a kisgyermeknevelők szerepe, akik személyiségükön keresztül hatnak a kisgyermekre és a családra. Feladataik színvonalas megvalósítására csak megfelelő szakmai kompetenciával, identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel vagyunk képesek. Ebből adódóan fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelőink folyamatosan gyarapítsák tudásaikat, fejlesszék szakmai kompetenciájukat.

7.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése

Bölcsődéinkben a beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő” - rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli azt az érzelmi biztonságot, mely alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságával, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődésekkel tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot biztosítunk a napi események sorában, növelve ezzel a gyermekek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7.7. Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. Az új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatás segíti a kisgyermek alkalmazkodását, a változások elfogadását, a szokások kialakulását.

7.8. Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez szükség van a kisgyermeknevelők elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartására. A bölcsődei nevelésben figyelembe vesszük a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítjuk. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek, ezért egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesítjük érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban, elismerésben.

7.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A gondozás során, a nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A gondozás hozzájárul a személyes kapcsolatok elmélyítéséhez és a nevelési feladatok megvalósításához.

7.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévokban alapozzuk meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciákat, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömet, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segítjük önállósodási kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

VIII. A bölcsődei nevelés – gondozás feladatai

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló *1997. évi XXXI. törvény*, valamint a *15/1998. (IV.30.) NM rendelet* szerint, a személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjólét alapellátás feladata a testi és pszichés szükségletek kielégítése, a gyermekek harmonikus fejlődésének biztosítása az egyéni és az életkori sajátosságok figyelembevételével.

8.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg. A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat elengedhetetlen feltétele a kisgyermek harmonikus fejlődéséhez. A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő, mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a

szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket.

8.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

Elsődleges feladatunk, hogy biztosítsuk a gyermek testi-lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezetet. A jól kialakított és rugalmas napirend keretein belül kielégítjük a gyermekek primer szükségleteit, lehetőséget biztosítunk a szabad levegőn történő mozgásra, játékra. Biztosítjuk az életkornak és az előírásoknak megfelelő változatos és egészséges táplálkozást, a pihentető alvás feltételeit. Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekszünk a kulturhigiénés szokások kialakítására. Ugyan e célból, és a mozgáskedv fenntartása végett a mozgásfejlesztő játékokkal felszerelt tornaszobában is biztosítjuk a mozgásformák gyakorlását. Az egészségmegőrzést, egészségfejlesztést szolgálja a kialakított sószoa is.

8.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A derűs szeretetteljes légkör nemcsak az új környezethez való alkalmazkodást könnyíti meg, hanem ösztönzőleg hat a tevékenységek végzésére és a pozitív érzelmek kifejezésére. A kisgyermeknevelő és a gyermek között kialakuló kötődés biztosítja azt az érzelmi biztonságot, mely szükséges az önállósági törekvésekhez, az „én” tudat kialakulásához. A bölcsődei élet lehetőséget biztosít a társas kapcsolatok megtapasztalására, és pozitív élményszerzésre. Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, a tolerancia, az empátia gyakorlásának színterei, amelyek hozzájárulnak az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez. Törekszünk az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére, a konfliktus helyzetek megoldásának elsajátítására.

8.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A megismerési folyamatok fejlődését, a világ megismerését, a környezet iránti érdeklődés felkeltésével, fenntartásával és a tapasztalatszerzés biztosításával tudjuk elérni. Tapasztatszerzéshez biztosítjuk a gyermek korának, fejlettségének megfelelő tevékenységeket. Támogatjuk önállósodási törekvéseiket, kreativitásukat. Ebben a folyamatban is a kisgyermeknevelő, az a személy, akinek viselkedését, cselekedetét leutánozzák a gyermekek, ezért nagyon fontos a megfelelő minta biztosítása.

IX. A bölcsődei nevelés - gondozás főbb helyzetei

9.1. Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. Bölcsődében a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük. A tanulás, minden olyan tapasztalat-illetve információszerzési folyamat, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben, ill. a gondolkodásban, valamint elősegíti, hogy a gyermek megismerje önmagát és a környezetét. A kisgyermekkor tanulási formák az utánzás, spontán tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő- gyermek kapcsolatból származó ismeretszerzés, szokáskialakítás. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A kisgyermeknevelőink a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során alkalmazott módszereikben figyelembe veszik, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direkter kell részt venniük, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhetnek arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt - gyermek és gyermek - gyermek interakciók. Figyelembe kell vennünk azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

9.2. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a kisgyermeknevelő és a gyermek között, amelynek elsődleges célja a gyermek fizikai, testi szükségleteinek maradéktalan kielégítése. A gyermekek személyes és a szociális kompetenciájának kialakulásához biztosítjuk, hogy csecsemőkortól kezdve aktívan részt vehessen a gondozási helyzetekben, lehetősége van úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelőink figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait minden esetben megerősítéssel, dicsérettel jutalmazzuk, ami növeli a gyermek együttműködési kedvét. A kisgyermeknevelőink pozitív visszajelzései kihatnak az önfogadásra, kedvezően befolyásolják a gyermekek személyiségének egészséges alakulását. Figyelünk arra, hogy a gondozási helyzetekben sem érvényesülhet teljesítményelvárás. Az egyes mozdulatok megtanulása gyakorlást igényel, melyhez elegendő időt biztosítunk gyermekeink számára.

A gondozás minősége jelentős mértékben befolyásolja a szokások kialakulását és az önállósodás folyamatát.

9.3. Játék

A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, ami segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A kisgyermeknevelő a gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, esetenként mintát nyújt, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok alakulására. A kisgyermeknevelővel, a többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A **gondozás** és a **játék** a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

9.4. Mozgás

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermekek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Ezért a szobában és az udvaron is biztosítjuk számukra a nagy mozgásteret, a mozgásfejlesztő játékokat, de a csoportszobákat is úgy alakítjuk ki, hogy a változatos játékeszközök között mozgásra ösztönző eszközök használatára is legyen lehetőségük. Tudjuk, hogy minél

változatosabb mozgásformát ajánlunk a gyermekeknek, annál nagyobb örömet lelik a játékban, a mozgásban. Intézményeinkben a játszóudvarok alkalmasak arra, hogy a gyerekek árnyékos és napos, füvesített és szilárd burkolatú talajon gyakorolják a meglévő mozgásformákat és újakat sajátítsanak el. Rossz idő esetén a nagymozgásos játékokkal jól felszerelt tornaszobában mozoghatnak gyermekeink. A játékeszközeink felkeltik a gyermekek érdeklődését és használatuk biztonságos, ügyelünk a környezet balesetmentességére és igyekszünk kiküszöbölni a veszélyforrásokat. Csecsemőinknek a hempergőn, ill. az elkerített szobasorokban alakítunk ki elegendő és védett helyet a mozgáshoz. Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

9.5. Mondóka, ének

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása, a közös éneklés. A kisgyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. „Höcögтетők”, tenyérsimogatók, állítgatók” és hasonló népi játékok, a néphagyomány kincsei kitűnően alkalmazhatók a bölcsődei zenei nevelésben. Népdalok énekelgetése hangulatkeltés céljából történik, előnyben részesítjük a békési és Békés környéki dalokat. Hangszeren játszó kisgyermeknevelők gyakran szereznek örömet a gyermekeknek azzal, hogy az elénekelt dalokat el is furulyázzák. Természetes anyagokból készítünk hangot adó eszközöket pl. tökszár- dudát, csörgőt, amelyeknek hangja megörvendezteti a gyermekeket.

A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, zenehallgatás pozitív érzelmeket kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődében végzett zenei nevelés lehetőséget nyújt a kisgyermek további zenei fejlődésére.

9.6. Vers, mese

Nagy élmény a kisgyermek számára, ha a szeretett személy ölében ülve vagy a közelében hallgatnak egy-egy mesét, verset. A mesélés a képeskönyvek nézegetésével kezdődik, de nagy hatással van a kisgyermekre, ha önmagáról hall történeteket, melynek segítségével könnyebben tudja feldolgozni élményeit, érzéseit. A mesék és versek, amelyeknek a ritmusa, a verssorok végén összecsengő rímek már az egészen kicsi gyermekre hatással vannak, érzelmi, értelmi és szociális fejlettségére tehát az egész személyiségére kihatnak. Bölcsődében rövid, egyszerű meséket, verseket választunk, a gyermekek kérésére szívesen ismétljük ezeket a műveket, hiszen nem csak örömeleményt nyújtunk, hanem bővítjük a kicsik szókincsét, megismertetjük és átadjuk a hagyományainkat, elsajátíthatják anyanyelvünket.

9.7. Alkotó tevékenység

A kisgyermek számára az alkotásban maga a tevékenység, az érzelmek feldolgozása és kifejezése, az önkifejezés az öröm forrása, - nem annak eredménye. Intézményünkben a kisgyermek pillanatnyi igényének megfelelően változatos tevékenységre adunk lehetőséget: rajzolás, festés, só – lisztgyurmázás, ragasztás, papírtépés stb. melyekhez biztosítjuk a tárgyi feltételeket és az elegendő időt.

Az alkotásokban megjelennek az évszakok, vagy egy-egy közelgő ünnep jellegzetességei. A tevékenységek közben rengeteg információt, tapasztalatot gyűjtenek a gyermekek, a „műveket” felhasználjuk a csoportszobák, átadók díszítésére, a szülőkkel együtt is megcsodáljuk azokat, a gyermekeket dicsérjük, bátorítjuk, hogy alkotókedvüket erősítsük. Családi délutánokon, amelyeket elsősorban az ünnepekre való készülődés jegyében tartunk, a szülőknek, családoknak is ötleteket adunk, valamint példát mutatunk arra, hogy a bölcsődés korú gyermekekkel is lehet együtt tevékenykedni, s ezzel hozzájárulunk a szülő- gyermek kapcsolat erősödéséhez.

9.8. Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, a környezet aktív megismeréséhez, az egymásról és a környezetről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. babafürdetés, viráglocsolás, őszi falevelek gereblyézése, karácsonyi süteményszagztatás, gyümölcssaláta készítése stb.). Az öröm forrásai az „én csinálom” élményének, az együttességnek, a közös munkálkodásnak és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A kisgyermek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. Ezek a helyzetek lehetőséget nyújtanak az együttműködésre, a feladatok megosztására, ok-okozati összefüggések felfedezésére, megértésére.

X. A bölcsődei nevelés megvalósításának sajátos feltételei

10.1. „Saját kisgyermeknevelői „- rendszer

A kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés szakembere, aki személyiségével, nevelői attitűdjével mintát jelent a családok és a gyermekek számára egyaránt.

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer, a személyi állandóság elvén nyugszik, és a biztonság a stabilitás megteremtésének szabályán alapul. A csoport gyermekeinek egy része /5-6/ gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A gondozás-nevelés mellett, ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a dokumentációkat, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe. Segíti mind a szülőt, mind a gyermeket az új helyzet, az új környezet, az elválás okozta esetleges nehézségek minél könnyebb feloldásában. A kisgyermeknevelő az úgynevezett ölelkezési időben (ez az, az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő jelen van) idejét elsősorban a saját gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A bölcsődébe járás egész időtartama alatt, ő a kisgyermeknevelője a gyermeknek (felmenő rendszer). A saját kisgyermeknevelő rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, szokásait, elsősorban a „saját kisgyermeknevelő” segíti át a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

10.2. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozza meg [15/1998. (IV.30) NM rendelet 40.§.(2)-(4) bekezdés]. Az előírtnál magasabb csoportlétszám nem fogadható el, mivel a minőségi bölcsődei nevelést az életkornak és a sajátos igényeknek megfelelő felnőtt-kisgyermek arány garantálja. A bölcsődei nevelés alapelveinek megfelelően a kisgyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba jár.

A bölcsődei csoportokat úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek közötti életkori, fejlődésbeli különbség a lehető legkevesebb legyen, legjobb a homogén csoport. Ha nagyobb a korkülönbség a gyermekek között a csoporton belül „vegyes csoport”- akkor figyelünk arra, hogy az egyes kisgyermeknevelőkhöz az azonos korú gyermekek kerüljenek. A gyermekeknek biztosítjuk a „saját kisgyermeknevelői” rendszert a csoport, és hely állandóságot.

10.3. Tárgyi feltételek

Bölcsőde épületét, játszóudvarát, egyéb helyiségeit, a kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet, a jogszabályi és szakmai előírásoknak megfelelően úgy alakítottuk ki, hogy biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja. Figyelembe vettük a csoportokba járó kisgyermekek létszámát, életkorát, egyéni igényeiket. Részletesen, bölcsődékre lebontva a Szakmai Program – „Bölcsődéink egyéni arculata” fejezet tartalmazza.

10.4. Napirend

A jól szervezett, folyamatos, ugyanakkor rugalmas napirend a kisgyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, kiszámítható, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását biztosítja, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül úgy tudjuk kielégíteni az egyes kisgyermek igényeit, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer van, a gyermekek tudnak tájékozódni a várható eseményekről, és nincs várakozási idő. Ez a kiszámíthatóság a csoport belső nyugalma is biztosítja.

A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők is (pl. a bölcsőde nyitása-zárása). A napirend kialakításának további feltételei a személyi állandóság („saját kisgyermeknevelő” - rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a bölcsődei dajkával való összehangolt munka, a kisgyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembevétele.

10.5. Étkezés, táplálás

Bölcsődéink jól felszerelt főzőkonyhával rendelkeznek, a HACCP rendszer szerint működnek. A főzési teendőket szakképzett szakácsok végzik - ismerve és alkalmazva a modern kor konyhatechnikai eljárásait.

Szükség szerint külön étrendet állítunk össze:

- Csecsemők
- tipegők
- kisgyermekek számára.

A gyermekek számára reggelit, tízórát, ebédet és uzsonnát biztosítunk.

Az étlapot az ételmezésvezető, a szakácsnő, a bölcsődevezető, a bölcsődeorvos alkotta team készíti el.

A megfelelő konyhatechnikai eljárások alkalmazásán kívül az étlap tervezésekor figyelünk az idényszerűsége a színben, formában való összehangoltságra a gyermekek fejlettségére. Bölcsődéinkben az ételmezés során a mennyiségileg elegendő, minőségileg helyesen összeállított táplálék adására törekszünk. A helyes étrend összeállítása mellett ügyelünk arra is, hogy a fejlődéséhez szükséges táplálékot jó étvágygal, örömmel és korának megfelelő módon, esztétikus környezetben, kulturáltan fogyassza el gyermekeink.

A szülők igényeinek és a 328/2011. (XII. 29.) kormányrendeletben meghatározottaknak megfelelően a szünetek és nevelés nélküli munkanapokon is biztosítjuk, a gyermekek étkeztetését.

10.6. Szobatisztaságra nevelés

A vizelet és a széklet ürítése 2-3 éves korig reflexszerű a sphincter kontrol kialakulásával válik tudatossá. A szobatisztaság egy szocio - emocionális, pszichoszomatikus, biológiai fejlettség eredménye. A gyermek saját elhatározásából felfigyel a székelési-vizelési inger jelentkezésére, de vissza tudja tartani addig, amíg elvégezheti a dolgát. Bölcsődéinkben ezt a folyamatot is szülőkkel együtt figyeljük, tapasztalatainkat megbeszélve, közösen hozzuk meg azt a döntést, hogy levesszük a gyermekről a pelenkát. Természetesen gondozások alkalmával már korábban felajánljuk a bilire-WC-re ülés lehetőségét. Ha azt tapasztaljuk, hogy a gondozások között több alkalommal száraz marad a pelenka, akkor ösztönözzük a gyermeket, de soha nem erőltetjük. A sikeres próbálkozásoknál, együtt örülünk a gyermekkel.

10.7. A higiénés szokások kialakítása a bölcsődében

A bölcsődés gyermek számára fontos a környezeti és személyi higiénia kialakítása, amely hosszabb folyamat és nem lehet elég korán kezdeni. A kisgyermekkorban rögzülő szabályok szokássá válnak, s felnőtt korban is alapját képezik az egészségkultúrának. Ezért fontos, hogy megtanítsuk a gyermekek számára a higiénés szokásokat, mint pl. a napi tisztálkodás, az alapos kézmosás WC-használat után valamint étkezés előtt. A megfelelő szalvéta és zsebkendő használatot, a szájöblítést és a fésülködést. A szájapolást a személyi higiéné fontos részének tekintjük, feladatunk a szokás kialakítása és a helyes technika gyakorlása, mely több lépésben történik.

10.7.1. Étkezés

Az étkezésnek is megvannak a maga higiénés szabályai. Ha a kisgyermeknek ízlésesen, tisztán tálaljuk az ételt, a későbbiekben is erre lesz igénye. A nagyobb gyerekek már szívesen segítkeznek a terítésben, közben megtanulják, hogy a földre leesett szalvétát vagy kanalat nem rakjuk fel az asztalra, tisztára cseréljük. Megtanítjuk gyermekeinknek az evőeszköz helyes használatát, a kínáló tányérban ne fogdossák össze a mások ennivalóját. A földre esett ennivalót sem ajánlatos felvenni és elfogyasztani. Meg kell tanítani a gyermekeket arra, hogy a szalvétába töröljék meg a szájukat, ne a ruhájuk ujjába, az arcra és kézre tapadt ételmaradékot, alapos mosakodással távolítsák el.

10.7.2. Kézmosás

A bölcsődéinkben megtanítjuk a gyerekeket arra, hogy minden WC használatot alapos kézmosás követ, ennek tanulását, már a pelenkás korú gyermeknél elkezdjük, hiszen a tisztázást a kézmosás követi. Természetesen, ha a kisgyermek fejlettsége megkívánja a kisgyermeknevelő példamutatásával és szóbeli irányításával segíti elő a helyes technika elsajátítását. A kisgyermek az azt is megszokja, hogy csak a saját jelével ellátott törülközőjét használja.

10.7.3. Szájápolás

A szájápolás az öblögetéssel kezdődik, ennek a technikáját kell a gyermekeknek elsajátítaniuk. A szájukba vett folyadékot automatikus lenyelik, tehát meg kell tanulniuk, hogy átöblítsék a szájüregüket, a fogait, és utána nagyobb erővel köpjék ki a vizet, hogy ne a ruhájukra csurogjon. Ez a folyamat sok gyakorlást igényel, mely nem nélkülözheti a kisgyermeknevelők példamutatását és ösztönző elismerését.

10.7.4. Papír zsebkendő használata

A gyermekek orrát igény és szükség szerint a kisgyermeknevelők törlik meg, de a gyermekeket is megkérjük, hogy szóljanak, ha szükségét érzik az orrtörlésnek. Az orrfújás technikája nem egyszerű dolog, mint a legtöbb dolgot, ezt is tanulni kell, de addig is fontos, hogy a gyermek arc és orrváladéka kiürüljön, szívással, fújással vagy tüsszentéssel. Bölcsődéinkben a papír zsebkendők egy részét úgy tároljuk, hogy a gyermekek tudjanak belőle kivenni, ha szükségük van rá.

10.7.5. WC használat

Miután a kisgyermek jelzi és vissza is tudja tartani szükségleteit mindaddig, amíg az ürítés feltételei nem biztosítottak, vagyis kialakult a szobatisztaság, a gyermeket megtanítjuk a WC-zés higiénikus szabályaira is. Kisfiúk először ülve pisilnek, a később a felnőtteknél (otthon) látott minta alapján, meg tanulnak állva pisilni, ebben az esetben a WC ülőkéjét fel kell hajtani, hogy ne csepegtessék le. Pisilés után a kisgyermeknevelő WC papírt ad a gyermeknek, amivel fel tudja itatni a lecsöppenő vizeletet, megelőzve így a fehérnemű nedvesedését. A kislányok, anatómiai fejlettségük miatt (rövid a kezük) ahhoz, hogy helyes technikával el tudják végezni a törлést, ezért ez a kisgyermeknevelőnek a feladata, megkérve a gyermeket, hogy hajoljon előre. Nagyon fontos, hogy a későbbiekben, amikor az adottságai megfelelőek lesznek, megtanulja a helyes irányt, amivel számos fertőzést megelőzhetnek. Székletürítés után minden esetben a nevelő törli ki a gyermek fenekét.

10.8. Levegőzés

Évszakhoz igazodva egész évben kihasználjuk a szabadban tölthető időt, mely az egészséges életmódra nevelésben is szerepet játszik. Levegőzés alkalmával érvényesül a napfény a légmozgás, hőingadozás jótékony hatása, mint pl. az anyagcsere fokozódik, a vérkeringés felgyorsul, a szervezet ellenálló képessége erősödik.

Tavasztól ősziig, a gyermekek szinte az egész napjukat a szabad levegőn tölthetik (adottak a gondozás feltételei). Nyáron a kánikulában, a kora délelőtti és kési délutáni órákat használjuk ki a gyermekek levegőztetésére.

Ősszel, az esős időszak beköszöntésével a kint tartózkodás időtartalma lecsökken, de ügyelünk arra, hogy a téli hónapokban is a lehető legtöbbet legyenek friss levegőn gyermekeink. A levegőzéstől csak sűrű köd, esőzés, erős havazás, szmog, orkán erejű szél vagy kánikula esetén tekintünk el. Ezekben az esetekben a szoba levegőjét szellőztetéssel frissítjük, ill. tisztítjuk.

10.9. Pihenés, alvás

A nyugodt, pihentető alvás nélkül elképzelhetetlen a derűs, aktív ébrenlét. Az alvásszükséglet minden korban más és korcsoporton belül is vannak egyéni különbségek, melyek figyelembe vételével alakítjuk a gyermekek napirendjét. A pihenéshez- alváshoz megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit: átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, kényelmes ruházat. Alvási hangulatot meséléssel, halk énekkel teremtünk. Figyelembe vesszük az egyéni szokásokat, biztosítjuk a gyermek kedvenc tárgyait. Ébredés után biztosítjuk a csendes játék lehetőségét ügyelünk arra, hogy a korán ébredők ne zavarják a még alvókat.

XI. A kisgyermekről vezetett szakmai dokumentáció

Bölcsődében az egyéni, differenciált nevelés, a tudatos pedagógiai munka, a családdal való kapcsolattartás, a kisgyermeknevelő önértékelésének eszköze a dokumentáció, mely a gyermekek megfigyelésére épül.

A gyermekek fejlődési sajátosságairól ismereteket nyújtó, jól vezetett szakmai dokumentáció által a szülői kompetencia erősítése is megvalósul.

11.1. A dokumentáció vezetésének alapelvei

- Tárgyszerűség

A jellemzésnek, értékelésnek, megfigyelésnek mindig objektívnek kell lenni. Kerülni kell a minősítést.

- Hitelesség

A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a tényyszerűséget, valamint a személyiségi jogokat és az adatvédelmi szabályokat (GDPR) a legmesszebb menőkig figyelembe kell venni. Nagy hangsúlyt kell fektetni a biztonságos tárolásra, a hozzáférés korlátozására. az intézményből csak a családi füzet kerülhet kiadásra.

- Rendszeresség

Csak a folyamatos megfigyelésből vonható le pontos, előreutató következtetés. A gyermek fejlődési dokumentációjában és a családi füzetben 1 éves korig havonta, majd 3 havonta dokumentáljuk a gyermek fejlődését.

- Szakszerűség

A fogalomhasználatnak mindig szakszerűnek, pontosnak és adekvátnak kell lennie. Fontos az adott dokumentumtípushoz kapcsolódó szaktudományos fogalmak és ismeretek tudatos alkalmazása.

- Célszerűség

A dokumentáció folyamatos kontrollt biztosít munkánk eredményessége tekintetében. Nem pusztán a megfigyelés rögzítése a cél, hanem a tapasztaltak hasznosítása, mely megjelenik a pedagógus munkájában.

- Rendezettség

Akár a kézírással, akár a számítógépen vezetett dokumentáció esetében, egyaránt figyelni kell dokumentumok külalakjára, szerkezeti tagoltságára és a nyelvhelyességre.

A számítógépes vezetés általánosan javasolt formátuma: Times New Roman betűtípus, 12-es méret, 1,5-es sortávolság, sorkizárt formátum.

11.2. Csoportnapló

11.2.1. A csoportnapló célja

A **bölcsődei csoportnapló** a bölcsődében nevelkedő kisgyermek **adott csoportra vonatkozó dokumentációja**. Az intézmény egyik kötelezően használatos, hivatalos dokumentuma, amely fontos információkat tartalmaz a gyermekek testi-, lelki-, szociális fejlődéséről. A mindennapi fontosabb események és történések rögzítését szolgálja az egyes gyermekre és a csoport egészére vonatkozóan. A csoportnaplót **gyermekcsoportonként a kisgyermeknevelők vezetik. Rendszeres és szakszerű vezetéséért a nevelési egységvezető kisgyermeknevelő a felelős**. Adattartamával segíti a kisgyermeknevelők közötti információcserét, a csoportban zajló pedagógiai munka tervezését és értékelését, és támpontot ad a gyermekekről vezetett fejlődési napló vezetéséhez.

11.3. A bölcsődei gyermek fejlődési dokumentációja

Az egyéni fejlődési dokumentáció vezetésének célja, hogy minden releváns adatot tartalmazzon a gyermek pszichoszomatikus fejlődéséről, ezzel biztosítva az egyéni bánásmód kivitelezésének alapjait, valamint a jogszabályokban meghatározott adatkezelési kötelezettségek teljesülését.

Két fő részből tevődik össze, melyből az első a „Bölcsődei törzslap”, a második a „Bölcsődei fejlődési napló”. A gyermek fejlődési dokumentáció a gyermek bölcsődei ellátásának megszűnését követően irattárban megőrzendő és 15 évig nem selejtezhető.

11.3.1. Bölcsődei törzslap

A gyermek adatainak, egészségi és szomatikus állapotának rögzítésére szolgáló dokumentum, melynek részét képezi a percentil tábla is.

Vezetése során a bölcsődei szakemberek képet kapnak a gyermek egészségi állapotáról, a bölcsődébe kerülés előtti időszakokra vonatkozóan (születésének körülményei, fejlődési specifikumok, esetleges kórképek), majd végig követik a testi fejlődést, valamint rögzítik a hiányzások tényét és annak okát (pl. betegség, szabadság), az esetleges baleseti sérüléseket a bölcsődébe járás időszakában.

Vezetését több szakember végzi:

- A bölcsődevezető feladata a bölcsődei adaptáció megkezdése előtt az adatfelvétel. A szülő elmondása, illetve a gyermek egészségügyi kiskönyve alapján az anamnézis felvétele.
- A kisgyermeknevelő feladata a hiányzások regisztrálása, a bölcsődei élet során történt sérülések dokumentálása, az esetleges egyéni megbeszélést igénylő események rögzítése. A percentil tábla vezetése, az ehhez kapcsolódó mérések elvégzése. A mérések gyakorisága: 1 éves korig havonta, 1 éves kor után legalább 3 havonta történjen.

11.3.2. Fejlődési napló

A gyermek fejlődésére vonatkozó megfigyelések rögzítését szolgálja, a feljegyzés folyamatos, egységes szempontok alapján történik, amely felöleli a gyermek tevékenységét és megnyilvánulásainak különböző területeit.

Alapját a csoportnaplóban rögzített napi bejegyzések adják. Fontos a megfigyelésnél a tényekhez való ragaszkodás, objektivitás. A gyermekek fejlődésére vonatkozó feljegyzések tartalmában a minősítésnek nincs helye.

Vezetésének gyakorisága: 1 éves korig havonta, majd negyedévente.

11.3.3. Családi füzet

A családi füzet egy sajátos kapcsolattartási forma a bölcsőde és a család között. A füzet nem pótolhatja a közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, de kiegészíti és megerősíti azokat. Hozzájárul a jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához, a családi nevelés segítéséhez. A későbbi életszakaszokat érintő intézményes nevelésben nincs is ehhez hasonló szoros, személyes jellegű, az adott gyermek fejlődésére koncentráló írásos kapcsolattartási forma. Olyan egyedi érték, amely „kétirányú” írásos kommunikációt tesz lehetővé, s amely mindkét fél számára lehetővé teszi az információk átadása mellett az érzések megosztását is. Vezetése viszont csakis a kisgyermeknevelők oldaláról kötelező, mely a „saját” kisgyermeknevelő feladata. A szülő önként kapcsolódhat be a gyermek otthoni életének jellemzésével, a családban történt események megírásával, vagy a bölcsődei történések szülői szemmel történő reflektálásával.

A családi füzet egészében tükröz a társadalom felé a kisgyermeknevelő munkájáról. Nagyon sokat elárul a kisgyermeknevelő személyéről, a hivatáshoz való hozzáállásáról, a bölcsődei ellátásról.

11.4. Napi jelenléti kimutatás, TAJ alapú központi nyilvántartás (KENYSZI)

Az adott napon gondozásban részt vevő gyermekek nevének, jelenlétének rögzítése.

XII. Fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

Tapasztalataink alapján a gyermekek a bölcsődéskor végére örömmel és kevés segítséggel tevékenykednek az étkezés, öltözködés és tisztálkodás terén.

Bár szükségük van a kisgyermeknevelők állandó jelenlétére, megnő a társak utáni vágy és az együtt játszás magasabb szintű formái is megjelennek.

Megismerik és elfogadják a csoportokban kialakított napirendet, szokásokat, szabályokat.

Érdeklődőek, nyitottak a környezetük iránt.

Egyéni fejlettségükhöz viszonyított szókincsük gyarapszik, gazdagodik. A gyermekek többsége bátran kommunikál, jelzi szükségleteiket.

A bölcsődéskor vége felé a gyermekek szobatisztasága kialakul.

XIII. Családok támogatásának módszerei és lehetőségei

A családokkal a szoros együttműködés kialakítására törekszünk, mely hozzájárul a családokban hatékonyan működő erőforrások felkutatásához és kibontakoztatásához. Szem előtt tarjuk a családi nevelés elsődlegességét. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait,

szokásait, érvényesítjük az intervenciók gyakorlatot, a családhoz illesztett segítségnyújtást. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel, a kapcsolattartás több formáját alkalmazzuk. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Célunk mindkét bölcsődében, hogy a szülők megelégedésére, a családi nevelésre építve gondozzuk, ápoljuk, védjük, neveljük, fejlesszük a gyermekeket.

Arra törekszünk, hogy szükség szerint, emberi magatartásunkkal, szakmai felkészültségünkkel egyaránt példamutatóak legyünk.

Kapcsolataink a szülőkkel – családokkal:

- Nyíltnap
- Bölcsődekószolgálat
- Családlátogatás
- Reggeli átvétel, délutáni hazaadás
- Szülői értekezletek.
- Szülőcsoportos beszélgetések
- Családi füzet
- Ünnepek, nyílt napok, családi délutánok
- Hirdetőtábla
- Kérdőívek kitöltése, vélemények gyűjtése
- Egyéni beszélgetések, fogadó órák alkalmával
- Honlap, közösségi oldalak, helyi média

13.1. Bölcsődekószolgálat

Bölcsődénkben a beszoktatás megkezdése előtti lehetőséget biztosítunk, a kicsiknek és szüleiknek, egy ismerkedési látogatásra. A látogatást igyekszünk úgy megszervezni, hogy ne legyen zavaró a csoportok életére.

13.2. Családlátogatás

Családlátogatásra a szülőkkel való egyeztetés után a beszoktatás megkezdése előtt, a kisgyermek ébrenléti idejében kerül sor. Célunk, hogy megismerjük a kisgyermek otthoni környezetét, napirendjét, szokásait. Kölcsönös tájékozódásra van lehetőség a család és a bölcsőde életéről, nevelési szokásairól. Egymás megismerése, a közvetlenebb kapcsolat, a bizalom kialakulása miatt érezzük fontosnak a családlátogatást.

13.3. Beszoktatás – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A bölcsődei felvételnél, családlátogatás alkalmával tájékoztatjuk a szülőket a beszoktatás fontosságáról és módjáról, így a gyermekek beszoktatása szülővel vagy más családtaggal történik. Az a tapasztalatunk, hogy a kicsi gyermeknek biztonságot ad a szülő jelenléte a számára idegen környezetben, könnyebben be tud illeszkedni a közösségbe és mérséklődnek az adaptáció során jelentkező reakciók is. A beszoktatás folyamán a kisgyermeknevelő ki tud alakítani a szülővel egy olyan bizalmi kapcsolatot, mely, átsegítse a szülőt és a gyermeket is a beszoktatás nehézségein. Nagy hangsúlyt fektetünk a fokozatosságra és a gyermek egyéni igényeire.

A szülők megismerhetik az ellátás minden részleteit, közvetlenül láthatják a nevelő munkát, a nevelői magatartást, módszereket. A kisgyermeknevelő az első napokban az ismerkedésre, kapcsolatépítésre koncentrál, játékhelyzetekben közeledik a gyermekhez. Tájékozódik és megfigyeli az anya és a gyermek kapcsolatát, az anya által végzett gondozási műveleteket, majd a második héten átveszi azokat.

13.4. Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás, az egyéni igények, kérések megfogalmazása. Reggel a szülő tájékoztat bennünket gyermeke hangulatáról, érzelmi – egészségügyi állapotáról, hazaadáskor a kisgyermeknevelő számol be a nap eseményeiről, a gyermek tevékenységéről, társas kapcsolatáról, étkezéséről, alvásáról. A reggeli beszélgetést igyekszünk rövidre fogni, akkor a szülő is jobban siet, a délután több idő van az információk átadására.

13.5. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A beszélgetésre előre egyeztetett időpontban vagy a szakemberek fogadóórájában kerül sor. A fogadóórák időpontja az öltöző üzenő falán is olvasható. A nyugodt beszélgetés feltételeit és a kisgyermek felügyeletét biztosítjuk.

13.6. A szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések témáját, a szülők, igényei szerint határozzuk meg, mely lehet a bölcsőde életéhez kapcsolódó pl. beszoktatás, vagy egyéb, a szülőket foglalkoztató nevelési probléma, kérdés pl. „Miért harap a gyermek?” A kisgyermeknevelő megosztja a szakma tudását és tapasztalatait az adott témával kapcsolatban és úgy vezeti a beszélgetést, hogy a szülőknek is legyen lehetőségük megosztani egymással a saját tapasztalataikat, megoldási lehetőségeiket. A szakemberektől kapott indirekt megerősítések kedvezően befolyásolhatják a szülők nevelési szokásait is. Évente legalább három alkalommal szervezünk ilyen típusú beszélgetéseket.

13.7. Szülői értekezlet

Bölcsődéinkben általában három alkalommal tartunk szülői értekezletet egy nevelési évben. Az új szülőknek a beszoktatás megkezdése előtt, melyen a bölcsőde vezetők bemutatják a dolgozókat, ismertetik a bölcsőde Szakmai programját, Házi rendjét, felhívják a szülők figyelmét az Érdekképviselői Fórum szerepére és tájékoztatást kapnak a gyermekcsoportok beosztásáról is. A következő találkozáskor a bölcsőde munkatervét ismerhetik meg a szülők, ekkor történik a munkaközösségi tagok megválasztása is. Az év végi szülői értekezlet fő témája az óvodai érettség, az óvodai beíratás.

XIV. Bölcsődénk kapcsolata más intézményekkel

14.1. Bölcsődénk kapcsolatai a bölcsődei hálózaton belül, a módszertani feladatokat segítő bölcsődével

- Értekezletek.
- Tapasztalatcserék.
- Szakmai látogatások.
- Telefonos és elektronikus kapcsolattartás.

Kihasználunk minden olyan fórumot, lehetőséget, amellyel szakmai munkánkat minőségileg javítani tudjuk.

14.2. Bölcsőde – Óvoda

- Óvodák látogatása (a nagycsoportos gyermekekkel).
- Óvónők a bölcsődében.
- Óvodások műsora.
- Az óvodapedagógusok és kisgyermeknevelők kölcsönösen részt vesznek a szakmai napokon, közös programokon.

14.3. A bölcsődék egymás közötti kapcsolattartása

Bölcsődéink egységesítése folytán, a szorosabbá váló kapcsolat során kölcsönösen segíteni tudjuk egymás munkáját. A munka minőségére pozitívan hatnak a közös eszmecserék, a tapasztalatok megosztása, felhasználása, mely a negyedévente tartandó nevelés munkacsoport keretében valósul meg.

14.4. Egyéb kapcsolataink

Intézményünk fenntartója Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás, mellyel a kapcsolatot az intézményünk igazgatója tartja. A fenntartó meghatározza munkánk feltételeit és a feladatok révén annak rendjét is. A kapcsolat egyfelől hivatali, másfelől támogató, segítő jellegű.

Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhatóság, Pedagógiai Szakszolgálat

A gyermekek testi-lelki egészségével, szociális körülményeivel kapcsolatos tennivalókat szükség szerint egyeztetjük, összehangoljuk annak érdekében, hogy a bölcsődébe járó gyermekek a fejlődésükhöz minden segítséget megkapjanak.

Bölcsődei dolgozóként és a jelzőrendszer tagjaként kötelességünk, hogy gyermekbántalmazás vagy -veszélyeztetés esetén jelezzük azt a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat felé. Tapasztalatcserére lehetőségünk nyílik a jelzőrendszeri tanácskozások alkalmával.

XV. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Különös gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetetlenségére, valamint a szülők, törvényes képviselők, és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogaira.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával ügyeinek intézésével foglalkozik.

15.1. A gyermek jogai:

- Segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez.

- Sajátos nevelési igény, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön.
- A fejlődésre ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségre káros szerek ellen védelemben.
- Személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák. Védelemben részesüljön a bántalmazással, a fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal, az elhanyagolással szemben.
- A hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

15.2. A szülő (törvényes képviselő) jogai:

- Tájékozódjon a bölcsődei ellátásról.
- Megválassza a bölcsődét, melyre gyermeke nevelését - gondozását bízza.
- Megismerje a nevelés-gondozás elveit, módszereit.
- Megismerje a gyermekcsoportok életét, napirendjét.
- Megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi, személyi feltételeket.
- Megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat.
- Tájékoztatást, tanácsot kérjen a bölcsődei szakemberektől.
- Véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban.
- Személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák.

15.3. A szülő (törvényes képviselő) kötelességei:

- Gyermekevel együttműködjön, emberi méltóságát tiszteletben tartsa. Gyermekeit az őt érintő kérdésekről tájékoztassa, igényeit, véleményét figyelembe vegye.
- Gyermeke jogainak érvényesítése érdekében tegye a szükséges intézkedéseket.
- Együttműködjön a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal. - Betartsa a bölcsőde házirendjét.

15.4. A kisgyermeknevelő joga:

- A munkájával kapcsolatos információkhoz hozzájusson.
- A munkájával, a szakmájával kapcsolatban véleményt nyilvánítson.
- A személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák.
- Tevékenységét értékeljék és elismerjék.
- Munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait.
- Munkájához, szakmai fejlődéséhez segítséget kérjen és kapjon.
- A csoportjába tartozó gyermekek szüleivel rendszeresen kapcsolatban legyen.
- Munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben.
- A vele szembe felmerült panasz esetén meghallgassák.

15.5. A kisgyermeknevelő kötelessége

- Munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban és öltözékben jelenjen meg.
- A munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően, önállóan végezze feladatait.
- Gyermek, szülő, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa, a birtokába jutott információt ennek megfelelően kezelje.
- Példamutató magatartással és szakmai tudásával védje hivatását, munkahelye jó hírnevét.
- Teljesítse a családi szocializáció mulasztásából rá háruló korrekciós funkciót.
- Szakmai kompetenciájának határait betartva lássa el feladatait.
- Rendszeresen megújítsa szakmai ismereteit.
- Munkáját a szakmai és etikai elvek figyelembevételével, mindenkor legjobb tudása szerint végezze.

A további jogokat és köteleességeket a "Szociális Munka Etikai Kódexe" és "A bölcsődei munka etikai kódexe (tervezet) dokumentumok tartalmazzák.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI törvény 35.§ alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az Intézmény érdekképviselői fórumot működtet.

15.6. Szülői érdekképviselő fórum

A bölcsődékben érdekképviselői fórum működik, amelynek tagjai:

- Két - két szülő,
- Lipcseiné Bak Ildikó (szociális ügyintéző),
- Bölcsődevezető.

Gyermejjogi képviselő: Vetési Csilla

Telefon: 06 20 4899 626

E-mail: csilla.vetesi@ijb.emmi.gov.hu

Gyermekvédelmi felelős: a bölcsődevezető

15.7. A bölcsődék törvényességi ellenőrzését végző szerve:

Békés Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala

15.8. Az intézményegység szakmai felügyeleti szerve:

A Magyar Bölcsődék Egyesülete, a továbbiakban: bölcsődei módszertani szervezet a fővárosi és megyei kormányhivatalok, mint működést engedélyező szervek hatósági eljárásokban, ill. hatósági ellenőrzések során a 369/2016.(X.24.) Korm. rend. 20.% (2) bekezdése alapján, ha az engedélyes bejegyzés iránti eljárásban a szakmai program megfelelősége kérdésében szakértő kirendelése szükséges, továbbá az Sznvr.37. % (1) bekezdése szerint, ha a működést engedélyező szerv ellenőrzése során a szakmai programban foglaltak megvalósulása vagy a szolgáltatások szakmai megfelelőségének kérdésében szakértő kirendelése szükséges módszertani szakértőként működik közre.

XVI. A bölcsődéink egyéni arculata

16.1. Földvár bölcsőde személyi, tárgyi feltételei

16.1.1. Személyi feltételek

A gyermekek nevelését és gondozását szakképzett kisgyermeknevelők végzik.

Munkatársaink kisgyermekgondozó, nevelő E kategóriás középfokú képzettséggel és BA Csecsemő és kisgyermeknevelő főiskolai végzettséggel rendelkeznek.

bölcsődevezető	1 fő
kisgyermeknevelő	18 fő
adminisztrátor (rész munkaidőben)	1 fő
szakács	1 fő
konyhalány	1 fő
technikai dolgozó - bölcsődei dajka	4 fő
fűtő – karbantartó – udvaros	1 fő
összesen:	27 fő

Megfelelő szintű folyamatos tájékoztatás után tudniuk kell milyen célok érdekében, hogyan kívánják a kisgyermeknevelők a gyermekcsoport nevelését és gondozását megvalósítani, és ennek megfelelően járulnak hozzá a nevelés-gondozás eredményességéhez. A nem kisgyermeknevelő munkakörben alkalmazott dolgozók akkor tudják eredményesen segíteni a munkát, ha látják helyüket, szerepüket a bölcsőde egészében. Olyan empátikus képességgel kell rendelkezniük, amely alkalmassá teszi őket arra, hogy megfelelő társaik legyenek a kisgyermeknevelőknek a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

16.1.2. Tárgyi feltételeink:

A bölcsőde a város zöldövezetében, az élővíz csatorna mellett, az Erzsébet ligettől 100m-re található. A 96 férőhelyes intézmény 2011. augusztus 22-étől nyújt ellátást, a gyermekek nevelése- gondozása 8 csoportszobában történik.

Átadó helyiségeink: Alapterülete és felszereltsége kiváló. Teljesen kielégíti a különböző életkorú gyermekek öltöztetési igényeit, jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrényeket biztosítunk minden gyermek részére.

Fürdőszobáink: A napjainkban kívánatos nevelési és gondozási igényeknek megfelelő. Felszereltsége az előírásokban foglaltakat támasztja alá.

Gyermekszobáink: A csoportszobák tágasak, világosak, minden oldalról hatalmas üvegfelület biztosítja az átláthatóságot.

A csoportszobát úgy rendezzük be, hogy a gyermekek egészséges fejlődése biztosítva legyen, mozgás és játékgényük kielégítést nyerhessen, kedvükre játszhassanak társaikkal és kisgyermeknevelőjükkel. A bútorokat, a mozgásfejlesztő eszközöket a gyermekek növekedése során folyamatosan megfelelő méretűre cseréljük. A csoportszoba berendezésénél, a játékok kiválasztásánál a gyermekek életkori sajátosságai, eltérő igényei is figyelembe vannak véve. A játékeszközöket tematikusan elhelyezve kínáljuk a gyermekeknek, bújó sarkok kialakításával érjük el a csoporton belüli tér tagolódását.

A kisgyermeknevelők kreativitásának köszönhetően az évszaknak megfelelő dekoráció színesíti az eredendően hangulatos szobákat, egyéb helyiségeket.

Játszóudvarunk: A játszóudvart közvetlen kijáraton keresztül tudjuk megközelíteni a gyerekekkel. A bölcsődénk játszókertje gyermekközpontú szemléletet tükröz. A bölcsődés korú gyermek természetéhez illő felszerelést (rögzített és mobil kerti, ill. nagymozgás fejlesztő játékok), és a futkározáshoz sok szabad teret talál. A beépített játékeszközök biztonsággal használhatók. Kertünk nagy füves területe ideális a futkosáshoz, az ugráláshoz, az ülő játékhöz.

A kiszolgáló helyiségek korszerűek, jól felszereltek.

16.1.3. A környezet, természet tevékeny megismerése a Földvár Bölcsődében

Bölcsődénk a város zöld övezetében, az élővíz csatorna mellett, az Erzsébet ligettől 100m-re található. A természeti környezet közelsége miatt fontosnak tartjuk a környezeti nevelést, valamint a természet megismerését. Környezetünk megismerését, megismertetését már egészen kicsi korban el kell kezdeni. A környezeti nevelés létfontosságú a gyermek egész személyiségének alakulása szempontjából, hiszen segíti az énkép egészséges kialakulását, illetve személyiségük optimális fejlődését, valamint fejleszti szépérzéküket is. A környezet megismertetésének célja, hogy a gyermekek és környezetük között megfelelő összhangot teremtsünk elsősorban a gyermekek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítésével.

Ezen ismeretek megszerzésében nagy felelőssége van a szülőknek. Sajnos azt tapasztaljuk, hogy egyre kevesebb időt szánnak a gyermeket körülvevő természeti környezet megismertetésére. Sokan járnak autóval reggel és délután is, keveset sétálnak a gyerekekkel. Sokan laknak tömblakásban, ahol szintén szűkösebb lehetőség van a természettel való megismerkedéshez. Keveset beszélgetnek a szülők gyermekeikkel, ezáltal az ismeretnyújtás lehetősége is leszűkül.

Mindezek tudatában még nagyobb a felelőssége a bölcsődének, annak érdekében, hogy ezeket a hiányosságokat pótoljuk, hiszen fontos, hogy a gyermekek egészséges személyiségfejlődésen menjenek keresztül. A Földvár Bölcsődében minden adott ahhoz, hogy a gyermekek első kézből tapasztalhassák meg a természeti környezet nyújtotta lehetőségeket. A kisgyermeknevelők nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy minden évszakban lehetőséget biztosítsanak a gyermekeknek a természetben való tartózkodáshoz.

- Ősszel kisebb séták beiktatásával ismerkednek a természeti környezettel és az ott található állatokkal. Séta közben a természet nyújtotta színes faleveleket, gesztenyét gyűjthetnek. Az Élővíz csatorna vizén úszkáló, táplálkozó vadkacsákat is megfigyelhetik a gyerekek.
- Télen az udvar biztosít lehetőséget az évszak nyújtotta örömek kihasználására. A téli időjárás megfigyelésére, illetve hóember építésére.
- Tavasszal a változó, megújuló természet kínál látni és tapasztalni valót. Nyíló virágok megfigyelése a bölcsőde virágoskertjében valamint a bokrok, fák levélbe borulásának folyamatát is végigkísérhetik.
- Nyáron az időjárás változás megfigyelése és a vízzel való ismerkedés, pancsolás nyújt élményt a gyermekek számára.

A környezettel, természettel való ismerkedés komplex lehetőséget biztosít arra, hogy a mindennapokba jelen legyen a gyermekek életében. Szerepe van a mese, vers, mondóka, ének világában, a mozgásban valamint a játék illetve a manuális foglalkozásokban is:

- mese, vers, mondóka, ének erejével gazdagíthatjuk a kisgyermek szókincsét, képzeletvilágát, gondolkodását
- a mondókaival kísért torna és a természetben való séta a mozgásfejlődés elősegítését teszi lehetővé
- a levelek, termések felhasználása során a manuális tevékenységekben a szem - kéz koordináció, a finommotorika, valamint a széperzés fejleszthető
- A szabad levegőn tartózkodás az egészséges életmód kialakulását és az egészségmegőrzést segíti elő.
- Séták alkalmával az állatok, növények, valamint a gyermekeket körülvevő környezet (emberek, autók, stb.) megismerése, megfigyelése nyújt lehetőséget ismereteik bővítésére.

Bölcsődénk úgy lett kialakítva, hogy minden lehetőséget ki tudjunk használni annak érdekében, hogy a gyermekek megismerkedjenek a természettel. Ebben nyújt segítséget a csoportszobákban található nagy ablakfelület, hiszen így rossz idő esetén is felfigyelhetnek a gyerekek egy-egy váratlan érdekességre a természetben.

A bölcsődes korosztály legfőbb tevékenysége a játék, ezért minden olyan tevékenység, amit a gyermekek a bölcsődében végeznek, játékos formában történik. Legfőbb célunk, hogy úgy jussanak a gyermekek ismeretekhez, hogy ez számukra élvezetes a játékos kedvet fenntartó legyen. Ezt a célt szem előtt tartva szervezzük a mindennapos gondozási-nevelési feladatokat.

16.2. Gólyafészek Bölcsőde személyi, tárgyi feltételei

16.2.1. Személyi feltételeink:

A gyermekek nevelését és gondozását szakképzett kisgyermeknevelők végzik.

Munkatársaink kisgyermekgondozó - nevelő E kategóriás középfokú képzettséggel és BA Csecsemő és kisgyermeknevelő főiskolai végzettséggel rendelkeznek. A kisgyermek nevelők munkáját a bölcsődei dajkák segítik.

bölcsődevezető	1 fő
kisgyermeknevelő	8 fő
élelmezésvezető	1 fő
szakács	1 fő
bölcsődei dajka	2 fő
konyhai kisegítő	1 fő
fűtő – karbantartó – udvaros	1 fő
összesen:	15 fő

16.2.2. Tárgyi feltételeink:

A bölcsőde a város „Bánhidai” részén, a Békést Tarhossal összekötő út mellett található. Az intézmény gyalogosan és közlekedési eszközökkel is jól megközelíthető. A padlásteres épület, bölcsődének épült, átadása 1987. január 1-n történt. A bölcsőde 2012-ig 40 kisgyermek gondozását-nevelését végezte, az ekkor történt létszámbővítésnek köszönhetően a két gondozási egységben, jelenleg 48 gyermek nevelése-gondozása folyik. A szakmai programban meghatározott céljaink megvalósítása érdekében 2006-ban az épület emeletén a szülők támogatásával egy tornaszobát alakítottunk ki, melyet ősztől – tavaszig

csoportbeosztásban rendszeresen használunk. Az egészség megőrzését, az immunrendszer erősítését szolgálja a 2014-ben átadott só szobánk, ahol parajdi só tömböket tartalmazó só fal és a só homokozó biztosítja a helyiség klímáját. A 2015-ben történt felújításnak köszönhetően az intézmény megfelel a kor elvárásainak.

A gondozási egység két csoportszobát, egy fürdőszobát, gyermeköltözőt és kocsi tárolót foglal magába.

Gyermekszobák alapterülete 4 m²/fő. Természetes megvilágosítású, az erős benapozást árnykoló szerkezet akadályozza meg. A szobák fala meleg színű, oldalfalát, 1.3 m magasságban ütés-kopásálló, fertőtleníthető burkolat borítja. Bútorzata a gyermekek fejlettségének megfelelően, balesetmentesen van kialakítva.

A **fürdőszoba** kapcsolódik a gyermekszobákhoz és az öltözőhöz, a gyermek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak a gyermekek méretéhez és fejlettségéhez igazodnak.

Az **öltöző** a fürdőszobához és a kocsi tárolóhoz kapcsolódik, megfelel a különböző korú gyermekek öltözködési igényének. A helyiségben található továbbá a hirdetőtáblák, melyeken a csoportok napirendje, nevelési tervezete, és különböző közérdekű információ (házirend, étrend, fogadóóra stb.) olvasható.

Az öltöző és a kijárat között található a kocsi tároló, ebben az egyik gondozási egységben egy akadálymentesített, mozgáskorlátozottak számára használható mosdó lett kialakítva, a másik egységben a só szoba nyílik.

A **Só szobában** 6 m² só fal és egy só homokozó biztosítja a száraz só terápia egészségre gyakorolt hatását. Erősíti az immunrendszert, ajánlott allergiás megbetegedések esetén is. A felsőlégutakra gyakorolt pozitív hatását, rendszeresen, a heti beosztásnak megfelelően élvezhetik gyermekek, továbbá lehetőséget biztosítunk a bölcsődébe járó gyermekek és családtagjaik számára, hogy a gondozási időn kívül is látogathassák a sószobát, élvezhessék annak jótékony hatását.

Konyha - bölcsődénk főzőkonyhával rendelkezik, megfelel az HACCP rendszerben foglaltaknak. A konyha és a hozzátartozó helyiségek (földes árú raktár, zöldség előkészítő, hús előkészítő) 2021-ben Uniós pályázat keretében lett felújítva. A korszerű tároló eszközök, konyhatechnikai gépek beszerzésével egy jól felszerelt konyhában készül a gyermekek étke. A bölcsődei ételmezés során a korszerű csecsemő-és kisgyermek táplálási elveket figyelembe véve, mennyiségileg elegendő és minőségileg helyes összetételű ételeket kínálunk gyermekeink számára, biztosítva ezáltal a csecsemő és a kisgyermek testi, érzelmi, értelmi és szociális fejlődését.

A folyosóról nyílnak a kiszolgáló helyiségek: szárazáru raktár, a mosó-vasaló, kazánház és a vegyi áruraktár.

Tornaszoba az épület padlasterén található, így a lépcsőn járást is gyakorolhatják a bölcsődébe járó gyermekek. A tornaszoba biztosítja továbbá azt a mozgásteret és mozgásfejlesztő játékokat, amelyek nélkülözhetetlenek a gyermekek mozgáskoordinációjának, kondíciójuk fejlődéséhez és a különböző mozgásformák gyakorlásához.

A **terasz** a gyermekszobákhoz közvetlen ajtókijáráttal kapcsolódik. Burkolata csúszásmentes fagyálló, árnyékolása biztosított.

Játsszókert biztosítja a gyermekek szabad levegőn történő játékához szükséges mozgásteret, melyen füves és burkolt (beton és gumitégla) terület egyaránt megtalálható. Gondozási egységeként homokozóval rendelkezik.

A bölcsőde játékkészlete megfelel az egészségügyi és pedagógiai szempontoknak. Az alapjátékok kívül biztosítottak a manipulációs, konstruáló utánzó, mozgásfejlesztő és szerepjátékok eszközei.

16.2.3. A mozgásfejlődés segítésének kiemelt szerepe a Gólyafészek Bölcsődében

Annak, hogy bölcsődénkben kiemelt figyelmet kap a gyermekek mozgásának, mozgásfeltételeinek a biztosítása, több oka is van.

A mozgás alapvető szükségletünk egyike, hozzájárul egészségünk megőrzéséhez, fejlesztéséhez, az egészséges életmód kialakulásához. Számos az egészségre pozitív hatása közül csak néhányat említve: javítja a szervezet keringését, fokozza a szív és a tüdő teljesítőképességét, javítja az anyagcserét és hozzájárul a lelki egyensúly megőrzéséhez is. Továbbá, ha a mozgás igénye beépül a mindennapjainkba felnőttkorban megelőzhető az elhízás, cukorbetegség, a szív-érrendszeri betegségek és a csontritkulás is. Urbanizált világunkban a felnőttek mozgásszegény életmódja (személygépkocsival közlekednek) már a kisgyermekekre is hatással van, ezért a gyermekek természetes mozgásigényére építve igyekszünk kompenzálni az inaktív életvitel káros hatásait. Csecsemő és kisgyermekkorban még sokat és örömmel mozognak, ezt a mozgáskedvet kell nekünk támogatnunk és fenntartanunk ahhoz, hogy az, a szervezet arányos fejlődését, a motoros képességek és készségek fejlődését, a mozgásjártasságot eredményezze. A motoros képességek örökletesek, de a fejleszthetők, a készségek (kúszás, mászás, járás, futás, ugrás, dobás, rúgás) pedig tanulhatók. A motoros képességeken belül hatással lehetünk a kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség), a koordinációs (egyensúlyozó képesség, ritmusképesség, téri tájékozódás), és az ízületi mozgékonyosság fejlődésére. A mozgás mindezek mellett fontos szerepet tölt be az agy érési folyamatában, a kognitív képességek fejlődésében is, hiszen segítségével tapasztal, ismeri meg közvetlen, járt tudó kisgyermek esetén a tágabb világot is. Hozzájárul a beszéd az emlékezet, képzelet fejlődéséhez. A mozgás gyakorlása közben a játék szabályait is elsajátítják már a bölcsődébe járó gyermekek is, valamint kedvező hatása van a társas kapcsolatok alakulására is. A kisgyermek mozgása alatt nem csak a nagymozgásokat értjük, ide tartoznak a finommotorikus mozgások is, a test kisebb testrészeinek (ujjak, szemek, száj) apró, finom, koordinált mozgása, melyek fejlődése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy gond nélkül tudjon tornyot építeni, könyvet lapozni, kanállal enni és pohárból inni. A mozgásfejlődést örökletes (genetikai potenciál, testalkat, születéskori fejlettség), természeti környezet tényezői (éghajlat, időjárás, domborzati viszonyok), és társadalmi környezet (élelmezés, lakhatási körülmények, szülők iskolázottsága) hatásai befolyásolják. A felsorolt szempontok indokolják a bölcsődében dolgozó szakemberek számára, hogy kiemelt figyelmet fordítsanak a gyermekek mozgásfejlődésére, és szakmai felkészültségükkel támogassák a családok ilyen irányú nevelését.

Bölcsődénkben biztosítjuk a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges:

a) Megfelelő helyet:

Csecsemőknek:	Kisgyermekeknek:
---------------	------------------

teraszon - udvaron	csoportszobában	teraszon - udvaron	csoportszobában
járóka	elkülönített sarok	csúszásgátló burkolat a terasz fölé nyúló fák árnyéka és az UV védős árnyékolás biztosítja a mozgás feltételeit árnyékos – napos, füves és burkolt (gumilap, beton) területeken mozoghatnak gyermekek.	elegendő hely a nagymozgások végzésére pl. labdagurítás, baba-kocsi tologatás.
tornaszoba:	az emeleten található, ahol elegendő és biztonságos hely áll gyermekeink rendelkezésére.		
kocsi tároló:	az énekes-táncos foglalkozás, ill. télen motorozás helyszíne.		

b) Mozgásfejlesztő eszközöket:

Az eszközök kiválasztásánál figyelünk arra, hogy megfeleljenek az egészségügyi előírásoknak, vagyis könnyen tisztítható és fertőtleníthető legyen, ne okozzon balesetet (ne essen szét darabjaira, ne legyen sérült), ne legyen olyan része, ami a test nyílásaiba (orr, fül, garat) befér. A pedagógiai szempontok is fontosak számunkra, a játék színe, formája, mérete felkeltse a gyermek érdeklődését, mindegyik mozgásforma gyakorlásához legyen elegendő számú, és a nemek közötti egyenlőség elvét sem feledjük (a kislányoknak is legyen autó, a fiúknak is babakocsi). Vásárlásnál szempont, hogy igényes kivitelezésű legyen és bírja a fokozott igénybevételt.

c) Csecsemők mozgásfejlesztő játéakai:

Számukra legfontosabb, hogy legyen elegendő helyük a hely -és helyzetváltoztató mozgásformák gyakorlására. Esetükben még fontosabb, hogy figyelemfelhívóak legyenek, motiválja a kicsi gyermeket annak elérése, kézbe vétele, de a játék súlyára, méretére is figyelniük kell. A csecsemők mozgásfejlesztő eszközei között megtalálhatók a: felfújható úszógumi, puha anyagból készült labdák, tologató állatfigurás játékok, játszóhenger, de belehelyezhetjük őket az Adamo hintába vagy a Huple félgömbbe (ez elősegíti az adaptációt, javítja a korai spontán mozgások hatásának észlelését, így támogatja az idegrendszer fejlődését) természetesen akkor, ha ez a gyermek számára kellemes, jól érzi benne magát.

d) Tipegők mozgásfejlesztő játéakai:

A csecsemőknél felsorolt játékokat bővítjük a helyváltoztatáshoz, járáshoz kapcsolódó játékokkal: állatfigurás húzogató-tologatóval, különböző járássegítővel, kisebb méretű hintalóval, „bébi taxival”.

e) Kisgyermekek mozgásfejlesztő játéakai:

Az eddig felsoroltakat kiegészítjük a különböző méretű és fajtájú lábbal hajtható járművekkel, kismotorral, little tikes autókkal, kisbusszal, futóbicikkel, rollerekkel, triciklikkel, pótkerekes kisbiciklikkel, bobo carokkal, melyeket elsősorban a teraszon és az udvaron használnak gyermekeink, és a motoros képességek összes területére kifejtik fejlesztő hatásukat. Ezen képességek fejlesztésére vásároltuk a nagyméretű trambulinkat, melyben egyszerre több gyermek is biztonságosan ugrálhat. Az udvaron töltött játékidőt színesíti rotikonrendszerünk, amin a mászás, csúszás, bújás, ugrás készségét gyakorolhatják, sajátíthatják el bölcsődeink. Továbbá egyensúlyérzéküket fejleszti az udvarunkon található beépített rugós hintaló, és a mobil polip-és krokodilhinta. A különböző nagyságú gumilabdák az alapjáték részeként segítik a gurítás, dobás, elkapás, rúgás, technikájának az elsajátítását. Az utánzójátékok eszköze, de a mozgásfejlesztést is támogatja a játék fűnyíró, talicska, babakocsi, bevásárlókocsi, takarító kocsi, ezek mindegyike megtalálható játékaink között. Természetesen ott vannak még a különböző méretű autók, vonatok, melyeket szinte minden nap kézbe vesznek gyermekeink, hogy tologassák vagy gurítsák, és közben kússzanak, másszanak, szaladjanak utánuk.

Lépcső vezet fel az emeleten található tornaszobába így, az azon történő mozgást (után lépést, váltott lábbal történő lépést) is megfigyelhetik a kisgyermeknevelők. A tornaszobában található minden gyermek nagy kedvence a labdamedence, a kislabdák közé jóleső érzés beugrani, csúszdán becsusszanni. A vastag tornaszőnyegen cipő nélkül ugrálhatnak, szaladgálhatnak gyermekeink. A bordásfalra csak szigorú felügyelet mellett mászhatnak, ahol nagy koncentrációra és fejlett szem-kéz, szem-láb koordinációra van szükségük. Több színben, formában és méretben található itt, ugráló állat (csacsi, elefánt, szarvas) és ugráló labda, sőt még egy nagyméretű gimnasztikai labda is, utóbbira szívesen fekszenek rá a gyerekek, hogy lábukat tartva előre-hátra hintázzanak, vagy ülve ugráljanak rajta. Az ugrálás, talajról való elrugaskodás élményét a trambulínon is élvezhetik a gyermekek. Lehet lépegetni, csúszni, kúszni a tornaszőnyegeken és tornapadokon, átbújni a hengeren. A lépegetős – egyensúlyozó elemei többféleképpen kapcsolhatók össze, így változatos pályát alakíthatnak ki maguknak a gyermekek a felnőttek segítségével. A karikás modul szett kondicionális-koordinációs képességek mellett az egyensúlyrendszert, a téri tájékozódást, és a helyes testtartás kialakítását támogatja, valamint és lehetőséget biztosít pl. a támasztó reflexek gyakorlására. Az eddig felsorolt eszközökből akár akadálypálya is építhető, a kisóvodás korú gyermekek aktívan vesznek részt a pálya építésében és örömmel, többször végig is mennek rajta, így az irányított mozgás közben a játékhoz kapcsolódó szabályok elsajátítására is lehetőségük nyílik. A felsorolt mozgásfejlesztő eszközök színes palettája lehetőséget biztosít arra, hogy a délutáni órákban SZIT terápiás foglalkozás helyszíne legyen a tornaszobánk.

Egy-egy játékeszköz használatát, a mozgást mondókákkal, gyermekdalokkal kapcsolják össze a szakemberek, amit a bölcsődeink nagyon szeretnek. A szakszerűen összeállított mozgással kísért mondókákkal a test minden részét meg tudják mozgatni a kisgyermeknevelők és a mozgás mellett érvényesül a kognitív képességek (beszédfejlesztés, szókincsbővítés, gondolkodás stb.) fejlesztése is. Ezt a fajta irányított mozgássorozatot a csoportszobákban, teraszon, a mindennapok tevékenységei között is alkalmazzák a kisgyermeknevelők. A közös tornákon való részvétel önkéntes, a gyermek kedve, igénye szerint kapcsolódik a társaihoz. Természetesen a szabad mozgásra, a játékra nap folyamán folyamatosan biztosítunk

lehetőséget, hiszen ez a gyermek legfőbb tevékenysége, ehhez kellő időt a folyamatos és rugalmas napirend keretein belül tudjuk gyermekeink számára biztosítani.

XVII. Érvényességi nyilatkozat

A bölcsődei Szakmai Program érvényességi ideje: 2022. szeptember 1.-től visszavonásig.

A Szakmai Program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés,
- ha egyéb, érdekegyeztető fórum, módosítást javasol,
- törvényi változás, feladatváltozás

Nyilvánosság biztosítása:

- Fenntartó Önkormányzat honlapján
- Igazgatói irodában
- Bölcsődékben

Szakmai program készítőjének neve: Zseák Lászlóné - Csökmeiné Kulcsár Márta – Béres Istvánné

Az bölcsődék Szakmai Programjával kapcsolatban felvilágosítást az igazgató a bölcsődei intézményegység vezető, bölcsődevezetők, illetve kisgyermeknevelők adhatnak.

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde bölcsődéinek módosított Szakmai Programját a kisgyermeknevelői testület a 2022. augusztus 30.-án megtartott határozatképes nevelési – gondozási értekezletén elfogadta.

Békés, 2022. szeptember 1.

Béres István

Béres Istvánné
igazgató

Zseák Lászlóné

Zseák Lászlóné
bölcsődei intézményegység vezető – Gólyafészek Bölcsőde bölcsődevezető

Csökméné Kulcsár Márta

Csökméné Kulcsár Márta
Földvár Bölcsőde bölcsődevezető

A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde bölcsődéinek módosított Szakmai Programját a Szülői szervezet véleményezte.

Lakk Szilvia

Lakk Szilvia
A Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde bölcsődei Szülői Szervezetének elnöke

Tájékoztatásul megkapja:

Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás

XVIII. Legitimációs záradék

Az intézmény OM azonosítója: 028047	Készítette: Zseák Lászlóné – Csökmeiné Kulcsár Márta
Bölcsődék OM azonosítója:	<div> ..... Béres Istvánné igazgató </div>
Földvár Bölcsőde: 028047014	bölcsődevezető: <div> ..... Csökmeiné Kulcsár Márta</div>
Gólyafészek Bölcsőde: 028047015	bölcsődevezető: <div> ..... Zseák Lászlóné</div>

Legitimációs eljárás

Kisgyermeknevelői testület elfogadás határozatszáma: 212/2022. (VIII.30.)

Kisgyermeknevelő testület nevében:

.....
Hucz Andrea kisgyermeknevelő

Véleményezők

A Szülői Szervezet a Szakmai Programról a tájékoztatást megkapta.

.....
Lakk Szilvia
bölcsődei szülői szervezet nevében

.....
Fenntartó nevében egyetértését adta
Deákné Domonkos Julianna Elnök Asszony
Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás

A dokumentum jellege: Nyilvános	Megtalálható: elektronikusan az intézmény honlapján Nyomtatva: A Gazdasági irodában (5630 Békés, Petőfi utca 4.)
Verziószám: 218/2022	Készült: 1 példányban
Iktatószám: /2022	

A bölcsődei Szakmai Programot meghatározó törvények, rendeletek és dokumentumok

Jogsabályok:

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 6/2016.(III.24.) EMMI rendelet
- 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról
- 257/2000. (XII.26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 8/2000 (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről
- 9/2000 (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és aszociális szakvizsgáról

Szakmai irányelvek, módszertani levelek:

- Bölcsődei adaptáció (1979) Budapest, Bölcsődék Országos Módszertani Intézete - Folyamatos napirend a bölcsődében- Módszertani levél_ BOMI, 1982.
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához- BOMI, 1989.
- Játék a bölcsődében- Módszertani levél- BOMI, 1997, Kapocs füzetek 1.
- A bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai- SZMI 2009.
- A bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja- SZMI 2008.
- A bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai- Módszertani levél - NRSZH 2012.

Intézményi szabályzatok:

- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata

Napirend

6 ⁰⁰ - 8 ⁰⁰	Gyerekek érkezése	Gondozáson kívüli folyamatos játék
8 ⁰⁰ - 8 ³⁰	Reggelizés	
8 ³⁰ - 9 ³⁰	Egyéni fürdőszobai gondozás WC használat Kéz és arcmosás Szájápolás Fésülködés	
9 ³⁰ - 9 ⁴⁰	Tízórai	
9 ⁴⁰ - 10 ³⁰	Időjárástól függően öltözködés, udvari, illetve szobai játék	
10 ³⁰ - 11 ³⁰	Egyéni fürdőszobai gondozás	
11 ³⁰ - 12 ⁰⁰	Ebédelés	
12 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	Alvás, pihenés, ébredési sorrendben egyéni gondozás Csendes játék	
15 ⁰⁰ - 15 ²⁰	Uzsonnázás	
15 ²⁰ - 18 ⁰⁰	Játéktevékenység Gyermekek hazabocsájtása	

Megállapodás minta bölcsőde és a szülő között

Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde	
Telephely: Földvár Bölcsőde	Telephely: Gólyafészek Bölcsőde
5630 Békés Fábián u. 25/2. Telefon:66/ 411-164 E-mail: vezeto@foldvarbolcsi.hu	5630 Békés Rákóczi u. 16. Telefon:66/ 411-219 E-mail: golyafeszek@gmail.hu

MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a

Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde
székhely címe: 5630 Békés, Baky u. 4.
telephely:
képviselője: bölcsődevezető, mint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást – <i>gyermekek napközbeni ellátását (a továbbiakban: bölcsődei ellátást)</i> – biztosító intézmény,

másrészről

NÉV (törvényes képviselő):	
Születési neve:	
Születési hely, idő:	
Lakcím:	
Tartózkodási hely:	
Állampolgárság:	
Telefonszám:	
NÉV (törvényes képviselő):	
Születési neve:	
Születési hely, idő:	
Lakcím:	
Tartózkodási hely:	
Állampolgárság:	
Telefonszám:	

mint bölcsődei ellátást igénylő gyermek törvényes képviselője, a továbbiakban együttesen **Felek** között alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint.

1. A GYERMEK ADATAI

Gyermek neve:	
Születési hely, idő:	
Anyja neve:	
Lakóhely:	
Tartózkodási hely:	

TAJ:	
Állampolgársága:	

A bölcsődei ellátás kezdő időpontja: 20..... hó .....nap, az ellátás időtartalma **határozatlan** idejű.

Az ellátás időtartalma **határozott** időtartalmú: 20..... hó .....napjától – 20.....hó .....napjáig.

2. A megállapodás jogszabályi háttere

- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.)
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet)
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)
- Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 11/2012. (III.30.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Helyi Rendelet)

3. Bevezetés

A Gyvt. 32. § (5) bekezdés a) pontja alapján a gyermekjóléti alapellátások igénybevételének a megkezdése előtt állami fenntartású szolgáltató, intézmény esetén a szolgáltató vezetője, illetve az intézményvezető, a kérelmezővel, illetve törvényes képviselőjével írásban megállapodást köt. E jogszabályhely (7) bekezdése értelmében a megállapodás tartalmazza

- a) az ellátás kezdetének időpontját,
- b) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését),
- c) a gyermek, fiatal felnőtt számára nyújtott szolgáltatások és ellátások tartalmát, módját,
- d) a személyi térítési díj megállapítására és megfizetésére vonatkozó szabályokat, ha az ellátás térítésdíj-fizetési kötelezettséggel jár,
- e) az ellátás megszüntetésének módjait,
- f) a gyermek és törvényes képviselője, valamint a fiatal felnőtt személyazonosító adatait,
- g) az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt nyilatkozatát a 33. § (2) bekezdésében meghatározott tájékoztatás megtörténtéről.

A Gyvt. 32. § (7c) bekezdése értelmében, ha a gyermek törvényes képviselője a nevelés-gondozás nélküli munkanapra, illetve a bölcsődei szünet teljes idejére vagy annak egy részére is igényli a bölcsődei ellátást, erre az időszakra az ügyeletet biztosító intézmény az (5) bekezdésben foglaltak szerint megállapodást köt a törvényes képviselővel. Az ügyeletet biztosító intézménnyel kötött megállapodás nem érinti az ügyeleti időszakon kívül bölcsődei ellátást nyújtó intézménnyel kötött megállapodást.

4. A bölcsődei nevelési év

A Gyvt. 42. § (5) bekezdése értelmében a bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

5. A bölcsődei ellátás életkori feltételei

A Gyvt. 42. § (1) bekezdése alapján a bölcsődei ellátás keretében – ha e törvény kivételt nem tesz – a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

A Gyvt. 42/A. § (1) bekezdése, illetve (2)-(4) bekezdései értelmében bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

- a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,
- b) a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,
- c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét
  - ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,
  - cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

6. A gyermekek számára nyújtott szolgáltatások és ellátások tartalma, módja

- szakszerű gondozás-nevelés, testi-lelki szükségletek kielégítése, a fejlődés és a szocializáció segítése,
- napi négyyszeri (orvos által ellenőrzött, az életkornak megfelelő) étkezés,
- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet,
- egészségvédelem-egészségnevelés, kultúra-higiénés szokások kialakulásának segítése,
- állandóság (saját gondozónő rendszer), egyéni bánásmód,
- időjárástól függően napi lehetőség a szabad levegőn való játékokra,
- korcsoportnak megfelelő játékeszközök használatának biztosítása,
- rendszeres orvosi felügyelet,
- óvodai életre való felkészítés.

7. A személyi térítési díjra vonatkozó szabályok

A Gyvt 146. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés b) pontja értelmében a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért személyi térítési díjat (étkezés, gondozás) kell fizetni. A térítési díjat az ellátást igénybe vevő gyermek esetén a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: kötelezett) az Intézménynek fizeti meg.

A Gyvt 148. § (6) bekezdése alapján, ha a kötelezett a térítési díjakat vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, a térítési díjakról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Fenntartó: Békési Kistérségi Intézményfenntartó Társulás (cím: 5630 Békés, Petőfi u. 2.)

8. Az étkeztetésre vonatkozó szabályok

A Gyvt 148. § (1)-(3) bekezdései, valamint (5) bekezdése alapján a kötelezett által fizetendő étkezési térítési díj összegét az intézményvezető konkrét összegben állapítja meg, a Helyi Rendelet alapján.

A Gyvt. 151.§ (3), (4) bekezdései alapján az étkezési díjat az intézményvezető az élelmezés nyersanyag költségének egy ellátottra jutó napi összege általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint a normatív kedvezményeknek a figyelembevételével állapítja meg.

Az intézményvezető által meghatározott, a szülő által fizetendő étkezési díj 381,- Ft/fő/nap.

Az étkezési térítési díjat az intézmény nyitvatartási napjaira vonatkozóan havonta, a gyermek tagbölcsődéjében, tárgyhónap 10. napján kell megfizetni, az igénybevett étkezési napok száma alapján. A meghatározott időpont elmulasztása esetén az étkezési díj a Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde gondnokságának pénztárában egyenlíthető ki.

9. A gondozásra vonatkozó szabályok

A fenntartó a gondozás térítési díját 0,- Forintban határozza meg.

10. A bölcsődei ellátás megszüntetésének módjai

A Gyvt. 42/A. § (4) bekezdése alapján meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

A Gyvt. 37/A. § (1) bekezdése alapján a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik

- a) határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve meghosszabbított időtartam - leteltével,
- b) a jogosultsági feltételek megszűnésével.

A Gyvt. 37/A. § (2) bekezdése értelmében az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti ellátás megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

A Gyvt. 37/A. § (3) bekezdése szerint az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti ellátást megszünteti, ha a jogosult a házi rendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

Amennyiben a gyermek bölcsődei ellátását több alkalommal és legalább egybefüggő 10 napig indokolatlanul nem veszi igénybe, az a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának (bölcsődei ellátás) megszüntetését vonhatja maga után. Az ismételt indokolatlan hiányzás a házirend súlyos megsértésének minősül. Indokolatlan hiányzás esetén a szülő, törvényes képviselő részére levélben felszólítás kerül kiküldésre, hogy igazolja a gyermek távollétét. Amennyiben erre a levél kézhezvételétől számított 5 napon belül nem kerül sor, a gyermek bölcsődei jogviszonya megszüntetésre kerül.

A Gyvt. 37/A. § (4) bekezdése alapján az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti ellátás megszüntetéséről, illetve az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosult törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. A fenntartó végrehajtható határozatáig az ellátást biztosítani kell.

11. Jogorvoslat

A törvényes képviselők minden nevelési év első szülői értekezletén részletes tájékoztatást kapnak:

- a bölcsőde működési rendjéről, a kisgyermeknevelők fogadóóráiról és a gyermekeket érintő egyéb kérdésekről,
- a bölcsődével és a gondozással összefüggő kérdésekről,
- a Házirendben foglaltakról (a Házirend kifüggesztve is megtalálható a bölcsődékben)

A törvényes képviselő sérelmével a kisgyermeknevelőhöz fordulhat. Amennyiben panaszára nem kap számára kielégítő választ, úgy a bölcsődevezetőhöz, majd az intézményegység vezetőhöz, illetve az intézmény igazgatójához fordulhat.

A terület gyermekjogi képviselője: Vetési Csilla

e-mail: vetesi.csilla@ijb.emmi.gov.hu

telefonszám: 20 489 9626

12. Tájékoztatási kötelezettség

A személyes gondoskodást nyújtó bölcsődei ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselőjét tájékoztatni kell

- az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- az intézmény házirendjéről,
- panaszjoga gyakorlásának módjáról,
- a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviselői fórumról.

E jogszabályhely (3) bekezdése alapján az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője köteles

- a tájékoztatás megtörténtéről nyilatkozni, ha az ellátás igénybevételéről nem kötöttek megállapodást,
- az e törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni,
- nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

13. Nyilatkozat

Törvényes képviselő jelen megállapodás aláírásával igazolja, hogy

- a megállapodás egy eredeti példányát, valamint a személyes gondoskodás feltételeiről szóló szóbeli tájékoztatást megkapta. Törvényes képviselő nyilatkozik, hogy az intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltat, illetve a jogosultsági feltételekben, valamint személyazonosító adatokban beállott változásokat a változást követő 15 napon belül jelzi a bölcsődevezető felé.
- a megállapodás egy példányát átvette, az abban foglaltakat magára nézve kötelezőként elismerte, tudomásul vette.

Felek tudomásul veszik, hogy a megállapodás módosításra kerül, ha az annak tartalmát érintő központi jogszabály, illetve a fenntartó rendelete változik.

Békés, ...év .....hónap .....nap

.....

.....
törvényes képviselő

.....
törvényes képviselő

.....
bölcsődevezető

A megállapodásról értesülnek:

- Békési Kistérségi Óvoda és Bölcsőde
- törvényes képviselő(k)